

Universitat Oberta
de Catalunya

uoc.edu

LA IMPORTÀNCIA DE L'EDUCACIÓ EMOCIONAL A LES ESCOLES BRESSOL

UNA NOVA MANERA D'ENFOCAR L'ETAPA 0-3

MARTA ESTRUCH BRICHS

Tutora: Maria Eulàlia Torras Virgili

Àmbit temàtic: Educació Emocional

Universitat Oberta de Catalunya

Curs 2021-2022

RESUM

En la literatura trobem múltiples autors que reconeixen la importància de l'educació emocional, tant psicòlegs com pedagogs i mestres destaquen el paper que té el treball de les emocions per ajudar en el desenvolupament integral de l'infant permetent-li poder arribar a l'edat adulta amb prou eines que l'ajudaran a resoldre els conflictes que se li presentin d'una manera més exitosa.

No obstant això, tot i que en el camp educatiu es valora aquest treball, els professionals sovint no estan prou preparats per proveir l'alumnat d'aquestes competències o capacitats tan essencials. No és suficient dedicar una estona a la setmana en llegir un conte sobre les emocions sinó que ha de ser un treball diari i constant que repercuteixi en totes les activitats i, fins i tot, en el tracte personal.

L'objectiu d'aquest estudi és conèixer la importància del treball de les emocions a l'escola bressol (etapa 0-3) ja que, com podem veure, les necessitats emocionals són presents des que l'infant neix. Per dur a terme aquest treball s'han cercat referents teòrics i s'ha confeccionat un qüestionari, ambdós elements ens permetran obtenir dades amb les quals podem avaluar els resultats.

Paraules clau: emocions, competència emocional, capacitat emocional, educació infantil, escola bressol.

ABSTRACT

In the literature we find many authors who recognize the importance of emotional education, both psychologists and pedagogues and teachers emphasize the role of the work of emotions to help in the integral development of the child allowing him to reach the adulthood with enough tools to help you resolve conflicts that present themselves to you in a more successful way.

However, although this work is valued in the educational field, professionals are often not sufficiently prepared to provide students with such essential skills or abilities. It is not enough to spend some time a week reading a story about emotions, but it should be a daily and constant work that has an impact on all activities and even personal treatment. The aim of this study is to know the importance of the work of emotions in the nursery school (stage 0-3) because, as we can see, the emotional needs are present from the moment the child is born. To carry out this work, theoretical references have been sought and a questionnaire has been prepared, both of which will allow us to obtain data with which we can evaluate the results.

Key words: emotional competence, emotional capacity, early childhood education, emotions, nursery school.

ÍNDEX

RESUM	2
ABSTRACT	2
1.INTRODUCCIÓ	5
2.JUSTIFICACIÓ	6
3.PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA	7
3.1.Concrecció i contextualització	7
3.2.Objectius del treball.....	8
4.MARC NORMATIU	9
4.1.General	10
4.2.Escoles Bressol	10
5. MARC TEÒRIC	12
5.1.Les emocions	12
5.1.1.Definició d'emoció.....	13
5.1.2.Classificació de les emocions.....	14
5.1.3.Funcionament de la part emocional del cervell	16
5.2.El treball emocional en educació	17
5.2.1.Les emocions en el currículum d'Educació Infantil.....	17
5.3. Recursos a l'Escola Bressol.....	18
5.4. Aportació a la societat i a l'ètica professional	19
6. MARC METODOLÒGIC	19
6.1. Tipus d'investigació	19
6.2. Planificació de la investigació.....	20
6.2.1. Context.....	20
6.2.2. Instruments i estratègia de recollida de dades	22
QÜESTIONARI (Veure Annex)	24
6.3. Temporització	24
7. ANÀLISI DE RESULTATS	25
7.1. Recollida de dades.....	25
7.2. Tractament de la informació	25
7.3. Anàlisi de dades	26
7.3.1. Anàlisi relatiu als objectius	27
8.DISSCUSSIÓ I CONCLUSIONS	30
8.1. Discussió de la investigació.....	30

8.1.1. Discussió en relació a les preguntes d'investigació.....	30
8.1.2. Discussió en relació als objectius	32
8.2.Conclusions generals	33
8.2.1.Conclusions en relació a les preguntes d'investigació.....	33
8.3. Relació entre el marc teòric i els resultats obtinguts	34
8.4. Limitacions, suggeriments i propostes de millora.....	35
8.5. Perspectiva de futur o prospectiva de la investigació.....	35
BIBLIOGRAFIA	37
ANNEX	

1. INTRODUCCIÓ

Fa uns quants anys que es parla de l'educació emocional i, sobre tot, de l'educació emocional que han de rebre els infants a les escoles. El per què ens hem adonat de la seva importància ha estat, entre altres, el resultat de veure cap on està anant la societat i els valors que tenen alguns adolescents així com les conductes disruptives que observem a les aules. Segons Bisquerra (2011), estem patint un *analfabetisme emocional* ja que en els currículums acadèmics hi manca la competència emocional. Aquesta competència, seguint amb el mateix autor, comporta: prendre consciència, comprendre, expressar i regular de manera adequada els fenòmens emocionals que sentim.

També s'ha començat a parlar de la neurociència i, citant un dels seus divulgadors, David Bueno (2017), podem veure la importància que té l'educació enfront la genètica. Segons ell, els gens condicionen el resultat final de la vida mental de les persones però no la determinen, així doncs, el resultat final està influenciat pels gens però, en gran part, la influència més important és l'ambient on creix i, naturalment, l'educació que rep.

Aquí és on els educadors tenim la gran responsabilitat, juntament amb les famílies d'acompanyar els infants en la seva descoberta del món i, com el perceben i l'interpreten.

Segons alguns autors, l'educació emocional comença abans que neixi l'infant (Bisquerra et al., 2011) i donen molta importància al benestar de la mare tant físicament com emocionalment. Els mateixos autors afirmen que el cortisol (hormona de l'estrès) pot traspasar la barrera de la placenta i afectar l'infant. Per altra banda, López (2019) creu que l'estat emocional de la dona embarassada es transfereix a l'infant i això passa tant en les emocions positives com en les negatives.

Tornant a citar Bueno (2017) de 0 a 3 anys és l'etapa crucial de la vida d'una persona ja que és quan els infants aprenen el que condicionarà el seu caràcter futur.

En aquest estudi es vol remarcar la importància del treball amb infants d'aquesta edat, pel que ens centrarem en les emocions ja que som conscients que aquestes juguen un paper essencial construint la base per adquirir, posteriorment, les diferents dimensions i habilitats (López, 2011).

L'objectiu serà, doncs: Conèixer la importància del treball de les emocions a l'escola bressol (etapa 0-3). Per la qual cosa ens basarem en el treball que es du a terme en les escoles bressol de la població de La Garriga i la valoració que en fan el personal docent.

2. JUSTIFICACIÓ

La motivació principal que m'ha impulsat a fer aquest treball d'investigació ha estat el fet d'adonar-me de la importància de les emocions en l'etapa de 0 a 3.

Per diversos motius, durant algun temps vaig estar en contacte amb nens i nenes adoptats provinents de països de l'est d'Europa. Vaig adonar-me de les seves mancances afectives i aquests fet em va portar a consultar la literatura sobre el tema.

Com trobem a López (2011) citant a Spitz i Bowlby (1965), aquests autors varen poder comprovar com la privació afectiva en els orfenats determinaven el desenvolupament de l'infant, per la qual cosa, es va arribar a la conclusió que no tan sols era important el tenir cura de la part física sinó també del vincle afectiu. I així es varen adonar que els hàbits emocionals recurrents en la infantesa i adolescència ajuden a establir els circuits neuronals.

Per altra banda, en la meua experiència a les aules amb infants de 0 a 3 anys he pogut constatar el poc coneixement que es té, per part dels docents, de com treballar les emocions d'una manera efectiva i, a la vegada, respectuosa, així com també la poca divulgació cap a les famílies. El que solem veure és la lectura d'un conte determinat del qual se n'ha fet molta difusió (no faig una crítica del conte) i, com a molt la proposta didàctica que conté.

El treball emocional ha de ser constant, tot i que hi pot haver treball amb contes, música i altres materials, el que no pot faltar és l'actitud de l'adult i una formació al darrera que li permeti tenir eines per conduir les diferents situacions emocionals que es puguin donar, sigui a l'aula o en la família.

Com trobem a López (2011), l'infant aprendrà a expressar-se emocionalment per imitació del comportament dels adults en aquest aspecte. El nen o la nena buscarà consol i ajuda en l'adult per tal que l'escolti i l'ajudi a canalitzar les seves emocions. El que vegi en el comportament dels qui l'envolten serà el que ell imitarà com a patró de conducta.

Sovint ens trobem amb famílies amb un grau important d'estrès, amb docents que no poden abastar tot el que se'ls demana. Vivim en una societat difícil en la que les presses i la competitivitat formen part del nostre dia a dia. Si a això li sumem l'*analfabetisme emocional* del que ens parla Bisquerra tenim, com a conseqüència uns infants sovint força desatesos en el camp de les emocions.

Totes aquestes vivències i l'observació de la realitat d'algunes famílies i alguns centres educatius m'han impulsat a voler fer un estudi sobre com es treballen les emocions a les escoles bressol, concretament, en la població de La Garriga.

3. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA

3.1. Concrecció i contextualització

Com trobem a Bisquerra i Hernández (2017) l'objectiu de l'educació emocional és desenvolupar les competències emocionals i el benestar. Aquest treball s'ha d'iniciar ja des del naixement i ha de perdurar durant tota la vida de la persona.

Això comporta un treball personal però també de les famílies i els docents que, sovint, no han rebut una formació en aquest àmbit i són els primers que la necessiten per a poder contribuir al desenvolupament d'aquestes competències en el seu alumnat (Bisquerra i Hernández, 2017). Aquí doncs és on rau el problema, i més en els professionals que estan a les aules de 0 a 3 anys sovint prou enfeïnats en el dia a dia tenint cura d'infants que necessiten constantment que se'ls atengui en qüestions tan bàsiques com el menjar, la higiene o el dormir.

La conscienciació de la importància de l'educació emocional hauria de ser el primer pas cap a aquesta formació dels educadors.

Si mirem la legislació trobem que la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE) explicita en el seu article 12.2 que la finalitat de l'Educació Infantil és: contribuir en el desenvolupament físic, afectiu, social i intel·lectual dels infants" (p. 17.167). En l'article 13 (LOE; art. 3 RD 630/2006) trobem també que alguns dels objectius d'aquesta etapa són:

- Desenvolupar les capacitats afectives.
- Relacionar-se amb els altres i adquirir progressivament pautes elementals de convivència i relació social, així com també exercitar-se en la resolució pacífica de conflictes.

Tenim el recolzament de la llei però cal fer un treball profund cap a la consecució d'aquests objectius que han de millorar en les pautes de conducta tan personals com socials.

En aquest estudi pretenem donar una resposta justificada a les següents preguntes:

- És realment important el treball emocional a l'escola bressol?
- De quina manera treballar les emocions pot ajudar els infants de 0-3 a millorar la seva la gestió emocional en la seva vida futura?

Aquestes preguntes venen originades per la necessitat de conscienciació de la importància de fer un bon treball emocional.

3.2.Objectius del treball

L'objectiu principal d'aquest treball, tal i com hem mencionat anteriorment, és:

- Conèixer la importància del treball de les emocions a l'escola bressol (etapa 0-3).

Per tal d'aconseguir-lo ens fixem uns objectius específics que són:

- Conèixer el tipus de recursos utilitzats per treballar les emocions a les escoles bressol de La Garriga.
- Conèixer la valoració que en fa el personal docent.

Per altra banda, les capacitats emocionals que es volen ressaltar en el treball amb els infants de la nostra etapa d'estudi seran, com trobem a Rieffe, Oosterveld, Miers, Meerum-Terwogt y Ly (2008) ; Villanueva y Górriz (2014) citat a De Damas i Gomáriz (2020):

1. Diferenciació de les emocions
2. Comunicació de les emocions
3. Expressió de les emocions
4. Conscienciació corporal (entendre la relació entre l'activació emocional i les símptomes corporals)
5. Tenir en compte i analitzar les emocions dels que ens envolten
6. Analitzar les pròpies emocions

Tenint en compte aquests objectius farem una recerca de recollida de dades mitjançant un qüestionari basada en el model d'investigació quantitativa. Les dades obtingudes ens permetran indagar en la recerca de posteriors conclusions que hauran de respondre les preguntes plantejades i els objectius que ens hem assignat.

4. MARC NORMATIU

Per tal de poder assolir els objectius i poder elaborar una anàlisi de manera correcta es van escollir unes paraules clau, aquestes són: emocions, competència emocional, capacitat emocional, educació infantil, escola bressol.

En l'apartat del marc teòric parlem de diverses definicions de la paraula emoció. En aquest apartat, però, escollirem la més acadèmica. Segons el Gran Diccionari de la Llengua Catalana (GDLC) emoció es refereix a: “Estat d'ànim que oscil·la entre el plaer i el desplaer i reacció relativa a l'objecte que la provoca, que pot oscil·lar entre l'atracció i la fugida.” El fet que s'utilitzi el verb oscil·lar ens denota un canvi, per tant és un estat que es pot modificar. Això és, en part, del que parlarem en aquest estudi.

Pel que fa al terme competència emocional està estretament lligat a capacitat emocional ja que, segons López (2019): “[...] el objetivo principal de la educación emocional es el desarrollo de competencias emocionales, y en Educación Infantil son las capacidades emocionales.” I, seguint la mateixa autora: “[...] Entendemos como capacidades emocionales al desarrollo emocional que presenta el niño para construir conocimientos, habilidades y actitudes que le ayuden a ir tomando consciencia de sus emociones, aprender a expresarlas y regularlas con la ayuda del adulto.” (p. 26) Aquesta diferència de termes ve donada a que l'infant de 0 a 6 anys primer ha de desenvolupar les seves capacitats per, més endavant, transformar-les en competències (Pujol, 2010, citat a López, 2019).

Segons el Currículum del primer cicle d'educació infantil, en el Decret 101/2010 ens indica que la finalitat de l'educació infantil és: “ [...] contribuir al desenvolupament emocional i afectiu, físic i motor, social i cognitiu dels infants en col·laboració amb les seves famílies, proporcionant-los un clima i entorn de confiança on se sentin acollits i amb expectatives d'aprenentatge.” Per tant, podem veure com la part emocional i afectiva ja és recollida en el Decret i forma part del currículum. És important veure-hi també els mots: confiança i acolliment ja que són paraules clau dins del treball emocional.

Pel que fa al terme escola bressol o llar d'infants (són paraules sinònimes), segons Termcat, és el centre educatiu on hi poden assistir (ja que no és un ensenyament obligatori) els infants de 0 a 3 anys.

Definides les paraules clau, cal dir que els criteris escollits per la recerca han estat llibres publicats a partir de l'any 2006 fins a l'actualitat i articles de l'any 2006 fins als nostres

dies, escrits preferentment en català o castellà. Les bases de dades consultades són: Dialnet, ProQuest Central i el repositori de la UOC.

4.1.General

És important saber de quina manera la normativa actual té en compte la part emocional dels infants (veure Figura 1).

La Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, ens parla de la importància de respondre a la diversitat de l'alumnat i de poder adoptar les mesures concretes que puguin donar resposta a les necessitats canviants de la nostra societat. També trobem en l'article 2 quan es parla dels *Principis rectors del sistema educatiu*, l'èmfasi que es dona a la formació integral quant a capacitats intel·lectuals, ètiques, físiques, emocionals i socials de l'alumnat que els ha de permetre el ple desenvolupament de la personalitat. Aquest mateix article també destaca el fet que cal un bon aprenentatge que condueixi l'alumnat a la maduresa i satisfacció personals i que s'ha de dur a terme vinculant el pensament amb l'emoció i l'acció.

Per altra banda, la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, ens parla de l'educació infantil situant l'escola com a un espai privilegiat perquè l'infant adquireixi coneixements, vivències emocionals i valors ajudant-lo en la construcció d'una imatge positiva d'ell mateix. Aquesta llei dona a l'educador el paper d'agent que ha de vetllar per les necessitats emocionals, afectives, intel·lectuals, motrius i de relació de l'infant.

4.2.Escoles Bressol

Pel que fa a les escoles bressol o llars d'infants trobem la Llei 5/2004, de juliol, d'educació, que estableix el caràcter educatiu, la qualitat i els requisits mínims que han de complir les escoles bressol. I el decret posterior, Decret 282/2006, de 4 de juliol, d'educació, en el qual trobem la importància que es dona a aquesta etapa quant a que permet prevenir o compensar situacions de desigualtats socials, econòmiques, culturals de les famílies així com també tractar a temps condicions de discapacitats dels infants i que, en una etapa posterior seria més difícil dur-ho a terme.

En l'article 4 d'aquest mateix decret es parla dels objectius d'aquest primer cicle d'educació infantil remarcant especialment l'atenció de les necessitats bàsiques, aquestes són: d'ordre biològic, psicològic, emocional, afectiu, intel·lectual, lúdic i social introduint també determinats valors com ara la coeducació. En l'article 5 quant a competències

educatives podem trobar la creació progressiva d'adquisició d'habilitats que li permetin manifestar i expressar les pròpies emocions, sentiments i necessitats.

Des del Ministerio de Educación y Formación Profesional també ens parlen de les emocions en educació fent esment del terme *Social and Emotional Learning (SEL)* que inclou diferents propostes. Parteixen de la premissa que els factors de risc emocional i social són la base dels problemes que afecten els estudiants arreu del món. Aquests programes parteixen dels supòsits següents:

- Les habilitats emocionals es poden millorar mitjançant la seva pràctica i el seu entrenament.
- Les habilitats emocional tenen una relació positiva amb l'èxit acadèmic.
- El fet de relacionar-nos positivament és la base d'un bon aprenentatge.

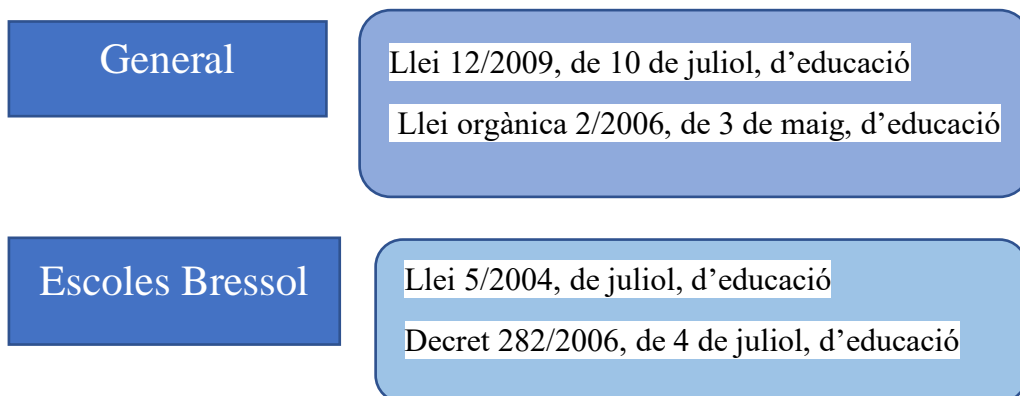
En el mateix document trobem aquesta afirmació:

Los principios del aprendizaje socioemocional pueden servir como una estructura organizada para la coordinación de todas las actividades escolares, tanto a nivel académico como de prevención, salud y desarrollo de la población infantil y juvenil.

De esta forma, la mejor manera de prevenir estos problemas específicos sería mediante el desarrollo práctico de las habilidades emocionales y sociales de los niños en un ambiente positivo y estimulante (Durlak et al., 2011. A: Ministerio de Educación y Formación Profesional, 2019).

Figura 1

RESUM NORMATIVA

En conclusió, podem dir doncs que les lleis i els decrets parlen de l'educació emocional en les escoles i també en edats tan primerenques com les de 0 a 3 anys que són objecte d'estudi en aquest treball. Veiem també les dates d'aquests documents, per altra banda encara vigents. Aquests últims anys el treball de les emocions en els infants han estat a primer pla dels continguts educatius, si més no, com a projecte. El que es vol en aquest estudi és aprofundir en aquest tema i veure, tant a nivell teòric com a nivell pràctic, el paper de les emocions en aquesta edat, com s'estan treballant en alguns centres i arribar a conclusions que serveixin per a seguir indagant en aquest camí.

5. MARC TEÒRIC

Dins d'aquest marc teòric procurarem donar una visió general per, més endavant, centrar-nos en estudis tant teòrics com pràctics sobre el treball emocional a les escoles bressol.

5.1. Les emocions

Varen ser els psicòlegs nord-americans Salovey i Mayer (1990, citat a Román et al., 2018) els que van utilitzar per primera vegada el terme Intel·ligència Emocional en un article seu. La definien com: “la capacidad para supervisar los sentimientos y las emociones de uno mismo y de los demás, de discriminar entre ellos y usar esta información para la orientación de la acción y el pensamiento propio”. (p.189) Aquest article va suposar una altra manera de veure l'educació i, per tant, l'ensenyament en general afectant tant a l'alumnat com als docents. Fins aleshores, el Coeficient d'Intel·ligència (CI) era la mesura que s'utilitzava per saber si una persona tindria èxit a la vida, tant a nivell professional com personal. El CI es mesurava amb uns test en els quals hi figuraven preguntes de competències lògic-matemàtiques i lingüística, per la qual cosa no hi tenien cabuda altra tipus de competències. Com trobem a Román et al. (2018): “Desde este obsoleto paradigma, la educación ha generado un alto índice de fracaso escolar, puesto que, si no eras competente en las áreas evaluables, no eras apto para continuar por una escolarización ordinaria.” (p. 139)

Tot i que Salovey i Mayer (1990) donaren el primer pas, no va ser fins l'any 1995 que Goleman va publicar el seu llibre Intel·ligència Emocional desbancant el CI que havia suposat fins llavors la mesura que determinava si es tindria èxit o no a la vida.

5.1.1. Definició d'emoció

Podem trobar moltes definicions de la paraula emoció, en l'apartat del marc normatiu n'hem donat una d'acadèmica però l'investigador científic David Bueno (2017) ens defineix les emocions com a patrons de comportament que actuen de forma automàtica davant de canvis que succeeixen en el moment, com ara davant possibles amenaces, i que són totalment necessàries per la nostra supervivència ja que donen una resposta que ens permet actuar molt ràpidament. Per la seva banda, Fernández-Abascal (et al.) (2018) creuen que l'emoció és un procés psicològic que ens ajuda a dirigir tots els nostres pensaments cap allò que realment és important en la nostra vida. Arriben a aquesta conclusió perquè les emocions, segons els autors, actuen com una alarma que ens indica el que és perillós i hem d'evitar i també el que és agradable i ens hi hem d'apropar. De tota manera, afirmen que les emocions són processos psicològics complexos i difícils d'explicar.

De fet, i seguint a Fernández-Abascal(et al.) (2018), des que la psicologia va ser denominada com a ciència, el concepte que s'ha tingut sobre l'emoció ha anat paral·lel als paradigmes teòrics del moment intentant donar resposta a les demandes socials i científiques.

Tenint en compte aquesta afirmació podem dir que estem vivint en una societat que ens demana tractar les emocions des de l'educació, d'aquí que trobem els termes educació emocional, competències emocionals o també treball emocional tant en les lleis del nostre sistema educatiu com en els currículums d'ensenyament.

Així doncs, Bisquerra (2001) ens parla d'educació emocional afirmant que és una manera de prevenir o minimitzar les disfuncions que més endavant puguin sorgir és, per tant, bàsic pel desenvolupament integral de la persona. El mateix autor ens defineix l'educació emocional en un dels seus treballs posteriors (2011) com a resposta a les necessitats socials sovint desateses pels currículums escolars. Aquí tornem a trobar el treball de les emocions com a conseqüència de la demanda social. Més endavant, en el mateix text, l'autor creu que els objectius són el desenvolupament de competències emocionals que s'han d'iniciar ja des del naixement i s'han de seguir treballant al llarg de tota la vida. Bisquerra (2011), de fet, creu fermament en el treball de les emocions com una fita en

l'educació ja que: “[...] el objetivo de la educación es fomentar el bienestar personal y social ¿De qué tipo de bienestar estamos hablando? Del bienestar emocional, que consiste en experimentar emociones positivas. Lo cual es lo más próximo a la felicidad. (p. 15)

Román et al. (2018) recolzen també la visió de Bisquerra del treball de les emocions com una demanda de la societat actual afegint, també, la necessitat que aquest es faci des de l'Educació Infantil:

En la sociedad actual en la que vivimos, el ritmo frenético de vida, el uso abusivo de los móviles, tabletas; la mala utilización de las redes sociales. entre otras cosas y no saber cómo gestionar todo esto dentro del ámbito familiar, hace que la escuela tenga como necesidad educativa imperante, plantearse como objetivo el educar a sus alumnos en Inteligencia Emocional y todo ello desde una intervención temprana y desde la etapa primera de nuestro Sistema Educativo, como es la Educación Infantil. (p. 141)

Per la seva banda, López (2019) citant Pujol (2010) ens comenta que en l'etapa 0-6 anys hauríem de parlar de capacitats emocionals més que competències ja que el que es pretén en aquesta etapa és que es desenvolupin les capacitats tant sensorials com físiques, emocionals i relacionals, entre d'altres. Per tant, entendrem les capacitats emocionals dels infants com: el desenvolupament de l'infant dels seus coneixements, habilitats i actituds que l'han de portar a conscienciar-se de les seves emocions, aprendre a expressar-les i regular-les. Per aconseguir-ho necessita l'ajuda de l'adult, d'aquí també la importància de la formació dels educadors en aquest àmbit.

5.1.2. Classificació de les emocions

En primer lloc cal aclarir que les emocions no són ni bones ni dolentes, com trobem a Bisquerra (2001), unes ens donen sensació de benestar, per tant, podríem dir que són positives, i unes altres ens fan sentir malament, per la qual cosa les podem denominar com a negatives.

Bueno (2017) comenta que la classificació més completa és la que distingeix quaranta-dues emocions diferents, algunes d'elles combinació de les emocions bàsiques. Aquestes (bàsiques i transversals) són: la por, la ira, la tristesa (en alguns autors la trobem substituïda pel fàstic) i l'alegria. Aquestes quatre emocions són generadores de tota la resta.

La por és una emoció que compartim junt amb els animals (Bisquerra, 2011), al llarg de la història aquesta emoció ens ha ajudat a sobreviure però en l'actualitat aquesta por ancestral que ens salvava ens pot provocar altres matisos de la mateixa, com ara l'ansietat i l'estrès, grans mals de la nostra societat. Si la por és el que sentim davant un perill imminent, l'ansietat l'experimentem davant de fets possibles però poc probables. L'estrès, per la seva banda, l'experimentem quan sentim superats els nostres recursos i no podem abastar tot el que se'ns demana.

Per la seva banda, la ira, segons Bisquerra (2011) és el que desencadena la violència, tenint en compte les seves variants com ara: la ràbia, la còlera, o l'odi, entre d'altres. Segons l'autor, aprendre a regular aquesta emoció pot ajudar a disminuir els grans mals de la nostra societat com ara: la violència juvenil, el bullying, la inseguretat ciutadana o la violència de gènere. Un desencadenant de la ira són situacions que la persona considera injustes o que se senten que atempten la llibertat personal o els valors morals. Si volem donar-li un efecte positiu, sempre seguint Bisquerra, podem dir que la ira ens pot ajudar a defensar-nos davant algú o alguna situació que ens pot fer mal, però aquest *fer mal* pot ser molt objectiu.

La tristesa es pot experimentar davant pèrdues que sofrim, i està estretament relacionat amb el vincle afectiu (Bisquerra, 2011). Com que perdre persones a les que estimem és un fet inevitable, la tristesa és una emoció que tots experimentem en algun moment de la nostra vida. Però, per altra banda, el temor a la pèrdua ens pot desencadenar una tristesa crònica que, a la vegada, ens pot portar a la depressió.

L'alegria, al seu torn, és una emoció que la podem classificar com a positiva. Sevilla (2015), la trobem tant en animals com en persones, en totes les cultures i és conseqüència d'algun fet que ens afecta, encara que sigui indirectament i ens és favorable. Pot ser degut al fet d'aconseguir alguna cosa que hem desitjat o també per experimentar la pèrdua o disminució d'un malestar físic o psicològic. Seguint el mateix autor, podem relacionar l'alegria amb altres sensacions com ara la motivació, el plaer o l'amor, entre d'altres. Sempre citant Sevilla (2015), pot donar sentit a la nostra vida i és una opció a escollir com a actitud vital.

5.1.3. Funcionament de la part emocional del cervell

Tal i com comenta Bueno (2020), les nostres funcions mentals i les nostres capacitats cognitives depenen de les connexions de les nostres neurones. Un infant, quant neix, no té el mateix nombre de neurones que un adult, però les assoleix ja gairebé totes entre els quatre i els sis anys. Tot i això, el seu cervell segueix canviant ja que ha d'anar assimilant coneixements nous i noves experiències que li permeten que les neurones es vagin connectant.

Seguint Bueno, tots els nostres records i aprenentatges parteixen de les nostres neurones. Igualment passa amb les nostres habilitats i les nostres actituds, a mesura que les utilitzem o, en el cas de les actituds quan parem a reflexionar sobre el que volem fer, per exemple, es van connectant les nostres neurones. La memòria que generen aquestes neurones la guardem en l'hipocamp que, curiosament, es troba molt a prop de l'amígdala que genera les nostres emocions.

Un altre fet curiós, sempre seguint l'autor, és que les nostres experiències les emmagatzemem junt amb la situació en la que les hem tingut, el que vol dir que també recordem l'emoció concreta. Aquesta proximitat és un indicador del vincle entre memòria i emoció.

Més amunt, en la classificació de les emocions, hem pogut veure la seva utilitat per mantenir la nostra supervivència, per exemple. Cada emoció dona resposta a una situació diferent i, com hem comentat també, una mateixa emoció com ara la por pot ser beneficiosa o no per a nosaltres depenent en quin moment la deixem aflorar.

Segons Bueno (2020), les primeres nocions de gestió de les emocions les sentim ja dins el ventre matern, concretament en les sis darreres setmanes de gestació. La manera com la mare gestiona les situacions d'estrès, per exemple, influeix d'una manera important com posteriorment el gestionarà aquesta persona al llarg de la vida. Un exemple seria quan la futura mare rep mostres d'afecte, aquesta incrementa la producció de la neurohormona anomenada oxitocina que travessa la placenta i arriba al cervell del nonat que, a la vegada, estimula connexions neuronals les quals algunes arriben a l'hipocamp que, com hem comentat, gestiona la memòria.

Cal remarcar però, que l'autor esmentat utilitza la paraula influència quan parla de les conseqüències de les connexions neuronals i la memòria. Això és degut a que sempre hi ha la possibilitat de canvi donat que les xarxes neuronals es continuen formant i estenent al llarg de tota la nostra vida.

Román et al. (2018) recolzen Bueno quan afirmen que:

Todas las emociones, están localizadas en el sistema límbico de nuestro cerebro y cada una de ellas condiciona el comportamiento y la percepción del ser humano. La emoción se antepone a la razón y es que un niño enfadado o triste o deprimido, nunca aprenderá ese contenido académico, hasta que no modifique su estado emocional porque su cerebro no se lo permite, y es así por tanto como la emoción se antepone a la razón. (p. 141)

Bueno (2017) està convençut que el procés educatiu influeix directament en les connexions cerebrals obrint noves vies i tancant-ne d'altres. Això és molt important ja que aquesta afirmació vol dir que podem canviar les xarxes neuronals del nostra alumnat. És aquí, per tant, la gran importància que té el treball d'educació emocional a les aules.

5.2.El treball emocional en educació

5.2.1.Les emocions en el currículum d'Educació Infantil

El desenvolupament emocional que presenta un infant fins els sis anys, és el que denominem, com hem comentat més amunt, capacitats emocionals. Aquestes li permeten poder construir coneixements, habilitats i actituds que li permeten prendre consciència de les seves emocions, aprendre a expressar-les i gestionar-les. Això no ho pot fer sol, per la qual cosa necessita l'ajuda d'un adult (López, 2019).

En el currículum d'Educació Infantil, concretament en el desplegament curricular del primer cicle (0 a 3 anys) que és objecte d'aquest estudi, i, responent al Decret 101/2010, de 3 d'agost, l'educació infantil ha de promoure el desenvolupament integral dels nens i les nenes, és a dir de les seves capacitats.

Alguns d'aquests objectius parlen d'una manera directa de les emocions, d'altres de manera més indirecta. Així trobem:

- Els infants han d'assolir seguretat afectiva i emocional d'una manera progressiva per tal que tinguin una imatge positiva tant d'ells mateixos com dels altres.

- Prendre a conviure en la diversitat aprenent a resoldre el conflicte d'una manera pacífica.
- Anar creant unes pautes de convivència que els portin a la col·laboració grupal i la integració en la societat.

En l'àrea de descoberta d'un mateix i dels altres trobem com a fita poder manifestar les emocions i sentiments propis podent utilitzar el llenguatge per a expressar-se. També s'inclou en aquest currículum el treball d'acceptació de les petites frustracions. Per altra banda, contempla el benestar emocional que condiona i es relaciona amb el benestar dels altres companys, cosa que genera el sentiment d'integració i pertinença al grup.

Igual que Bisquerra ens parla de l'analfabetisme emocional (Bisquerra 2001), en el currículum d'aquest primer cicle d'educació infantil, se'ns parla de que el tractament reflexiu de les relacions emocionals que es produeixen a l'aula comporta una alfabetització emocional per tant, la seva construcció de grup entenent-lo com a comunitat.

Quan es refereixen als objectius d'aquest cicle, tornen a parlar de les emocions quant a seguretat emocional tenint en compte, però el seu estat maduratiu. I remarca la importància de sentir seguretat amb els educadors i altres persones que en tenen cura.

Podem veure, per tant, com en el currículum es planteja ja l'educació emocional com a fita en la creació de les capacitats que han de facilitar a l'infant la seva gestió emocional i, en definitiva la seva felicitat.

5.3. Recursos a l'Escola Bressol

Tot i que trobem lleis, decrets i el mateix currículum d'educació infantil del primer cicle que ens parlen de l'educació emocional, no són tants els autors que ens donen recursos per utilitzar a l'escola bressol.

Voldríem remarcar en aquest estudi una autora, Èlia López Cassà (2011), que ha publicat nombrosos articles i treballs pràctics sobre les emocions en l'etapa 0-3. L'autora proposa diverses dinàmiques per treballar amb els infants d'aquesta edat dividides en diferents apartats. Aquests són: Consciència emocional, regulació emocional, autonomia emocional, habilitats social i habilitats per la vida i el benestar. També inclou un apartat d'avaluació del programa.

5.4. Aportació a la societat i a l'ètica professional

Som conscients que quan es realitza una investigació hem de parlar de principis ètics. El respecte a les opinions dels autors i els treballs pràctics, així com també utilitzar un llenguatge respectuós han de ser fonamentals.

Seguint a Sañudo (2006), trobem que l'ètica de la investigació defineix els criteris que han de seguir tots els estudis fent esment del que els autors han de tenir en compte. En aquest treball hem tingut presents els següents principis: el de la beneficència i no maleficència, el d'autonomia, el principi de justícia, la confiança, la fidelitat i la integritat científica.

Tenint en compte el principi de la beneficència i no maleficència, el fet de contestar el qüestionari s'entén com un benefici pels educadors/es i mestres i aquesta és la finalitat de fer el bé que es pretenia. Amb el nostre estudi i, a partir de les dades recollides, es podrà tenir una visió més clara i compartida de com s'està duent a terme l'educació emocional a les escoles bressol de La Garriga. El fet que es faci difusió d'aquest estudi suposarà un intercanvi de propostes i visions que s'entén com a millora i no amb l'ànim de fer cap mal.

El consentiment informat té molt a veure amb el principi d'autonomia ja que tothom té el dret a ser informat i, igualment, de prendre la decisió de participar o no en l'estudi. Aquí hi entra també el principi de confiança ja que és una tasca de l'investigador explicar el que vol dur a terme i fer arribar als participants el consentiment informat pel seu coneixement.

Seguint el principi de justícia, en tot moment han estat presents els drets dels entrevistats. Pel que fa als principis de fidelitat i integració científica, s'ha tingut molt present l'obligació de l'investigador de donar a conèixer la realitat dels resultats obtinguts.

6. MARC METODOLÒGIC

6.1. Tipus d'investigació

A partir dels objectius es va escollir el mètode que s'havia d'emprar en aquest estudi. Segons Rodríguez-Gómez (2018) els mètodes s'han de definir tenint en compte els objectius que es vulguin investigar per tant, no hi ha un mètode que sigui més vàlid que

els altres. El que és important és la coherència entre les finalitats de l'estudi i el mètode seleccionat.

En aquesta investigació s'ha escollit el mètode quantitatiu Ex-post-facto o no experimental ja que els participants no es van escollir aleatòriament, seguint Rodríguez-Gómez (2018) es volia estudiar era un fet actual i no es tenia control sobre les variables independents.

El mètode escollit, Ex-post-facto és el que sovint s'utilitza més en educació ja que, com trobem a Rodríguez-Gómez (2018) ens proporciona tècniques que ens serveixen per descriure la realitat, analitzar les relacions que esdevenen, categoritzar, categoritzar i organitzar.

El mètode de recollida de dades va ser un qüestionari, com trobem a Fàbregues, Meneses, Rodríguez-Gómez i Paré (2016), ens permetia produir dades quantitatives per poder-les tractar analíticament, això implicava demanar a un conjunt de persones la seva col·laboració com a representants d'una població determinada.

6.2. Planificació de la investigació

6.2.1. Context

La investigació es va fer a La Garriga, concretament a les escoles bressol del poble. Es volia analitzar si el treball emocional estava present en el dia a dia d'aquestes escoles. La investigació es va dur a terme sense controlar les variables i tenint en compte que les actuacions que ens deien si es realitzava el treball o no ja es realitzaven en aquell moment.

La Garriga és un poble situat al nord de la comarca del Vallès Oriental, a 40 kilòmetres de Barcelona. Amb una àrea de 18,8 km² té una població de 16.733 habitants aproximadament. Es coneix pels seus edificis modernistes, les aigües termals i la festa de Corpus en la que es realitzen les tradicionals catifes de flors.

Segons dades de l'any 2021 el 12,55% de la població que hi vivia era estrangera i un 42,90% hi ha anat a viure provinents de diferents llocs de Catalunya.

Actualment hi ha quatre escoles públiques, una escola-institut concertat que també té escola bressol i dues escoles-institut de caire privat una d'elles amb escola bressol. Per altra banda, compta amb dos instituts públics, una escola bressol privada, a més de les

mencionades anteriorment, i una altra de municipal. En el poble també, hi trobem nombroses entitats socials, culturals i esportives.

Per tal de fer un estudi complet sobre el treball de les emocions amb infants 0-3 s'han tingut en compte totes les escoles bressol del poble, tant públiques i concertades com privades.

L'Escola Bressol La Rialla és de titularitat privada, compta amb una línia (tres aules) i està situada al centre del poble en un carrer de vianants. Les persones que hi treballen són: tres educadores, la directora que és psicopedagoga i mestra d'educació infantil, la cuinera i una persona que es dedica a la neteja.

Per la seva banda, la Llar d'Infants de l'Escola Sant Lluís de Gonçaga és una escola-institut concertada, la trobem al Passeig, que, com el seu nom indica, és un lloc on la gent hi acostuma a anar a passejar ja que, a banda i banda, té arbres força alts que fan ombra a l'estiu. L'escola fa uns quants anys que es va construir, per la qual cosa les instal·lacions no són noves. La Llar té una aula per infants de 0 a 1 any, una altra per 0 a 2 i dues aules per infants de 2 a 3 anys. Una psicopedagoga, una logopeda i una coordinadora. També té cuina pròpia.

La Llar d'Infants SEK Catalunya és una escola-institut internacional privada. Està situada en una urbanització als afores del poble enmig de boscos. Consta d'una aula per a cada edat, per tant, tres aules i quatre educadores i una coordinadora. També té cuina pròpia, servei de psicopedagogs i logopedes. L'anglès és la llengua que es prioritza ja des de la llar d'infants, per tant, la majoria d'activitats les fan amb anglès.

L'escola Bressol Municipal Les Caliués està situada en un barri del poble al costat d'una escola i un institut. Té dues línies, per tant, dues aules per cada edat. També té cuina pròpia i monitores de menjador. Psicopedagoga, logopeda així com personal de reforç i direcció.

Població i mostra

La mostra es va seleccionar a partir del mostreig no probabilístic. Per tant, la mostra no és significativa sinó accidental ja que la selecció no ha estat en funció de la recerca. Hi participen tots els mestres i educadors de les escoles bressol i també l'equip directiu. El motiu d'haver triat també persones de l'equip directiu com a responsables del

desenvolupament dels projectes que porten a terme els docents, com és en aquest cas concret l'educació emocional.

Les escoles bressol de La Garriga a les quals ens vàrem adreçar per fer el treball d'investigació varen ser: la Llar d'Infants de l'Escola Sant Lluís de Gonçaga, escola concertada; l'Escola Bressol La Riella, escola privada; la Llar d'Infants SEK Catalunya; escola privada i l'Escola Bressol Municipal Les Caliués. El fet que la mostra abasti diferents tipus de titularitats ens dona una visió més àmplia del treball emocional que es realitza amb l'alumnat escolaritzat de 0 a 3 anys.

La mostra que s'esperava obtenir era de 20 persones, finalment, però, van ser 10 (un 50% de la mostra inicial) que van participar i signar el consentiment informat: 8 docents i 2 membres de l'equip directiu. (Veure Taula 1)

Taula 1

Dades de la mostra

	Escoles privades	Escola concertada	Escola municipal
Docents	3 / 30%	2 / 20%	3 / 30%
Equip directiu	2 / 20%	-	-
Total	5 / 50%	2 / 20%	3 / 30%

Nota: Elaboració pròpia

Cal remarcar que el 100% de la mostra que ha respost el qüestionari han estat dones. De fet, tradicionalment es sustenta la idea de la dona com a cuidadora, com trobem a Manzini (2017):

[...] un espacio profesional conquistado de forma ambigua por la equivalència entre educación y maternidad. Esta concepción que se ha concretizado en la tríada mujer-madre-maestra está más extendida y es más evidente en la educación infantil , donde circulan representaciones de maternidad atribuidas a quienes trabajan en la Educacion Infantil. (p.61)

6.2.2. Instruments i estratègia de recollida de dades

L'instrument de recollida de dades que es va utilitzar va ser un qüestionari creat amb l'eina Google Forms. Es va passar en línia per diferents motius com ara el fàcil accés dels

participants i la situació pandèmica que estem vivint actualment. També per una qüestió pràctica pel que fa a la recollida de dades i el seu registre i anàlisi sense cometre errors a l'hora de transcriure el resultat a nivell estadístic (Fàbregues, Meneses, Rodríguez-Gómez i Paré, 2016).

El qüestionari té 16 ítems que estan dividits en diverses seccions. La primera secció serveix per obtenir el consentiment informat que assegura poder utilitzar la informació que s'obtingui.

La segona secció es va crear per poder recollir dades de caràcter sociodemogràfic. Els ítems d'l'1 al 6 segueixen les característiques d'escala nominal amb resposta única, només l'ítem número 5 seguia les característiques de l'escala ordinal de tipus Likert (0 a 5). La diferència entre aquestes dues tipologies és que l'escala ordinal ens permet ordenar el grau de la variable, no només és classificatòria. A partir d'aquests resultats i, seguint Fàbregues, Meneses, Rodríguez-Gómez i Paré (2016) es van extreure les dades individuals i de context que van contribuir d'una manera rellevant a la interpretació dels resultats.

A la tercera secció del qüestionari els ítems proposats (del 7 al 10) mesuraven les creences. Tots aquests ítems segueixen les característiques de l'escala ordinal Likert. Per altra banda, en la quarta secció (ítems 11 al 16) s'analitzaven els recursos utilitzats en el treball de les emocions, tots els ítems segueixen pertanyent a les característiques de l'escala ordinal Likert.

Les dades aportades en aquest qüestionari es tractaran en tot moment seguint els principis ètics. Citant a Guerrero (2019):

[...] si nos enfocamos en el hecho de que muchos de los datos utilizados han sido otorgados por los usuarios de manera voluntaria y que, al aceptar las políticas de privacidad, las personas entonces ceden la autoridad sobre el uso de sus datos, se observa la creación de un contrato social [...] se mantiene un orden social pacífico y cooperativo por medio de reglas (Rachels, 2006, p. 219-220), que en este caso son representadas en las políticas de privacidad.

Per altra banda, l'ús que es fa de les dades actualment és, com apunta Colmenarejo (2017) quan ens parla de la Big Data, cal repensar una ètica aplicada a aquest món tecnològic una ciber-ètica, que tindria com a protagonistes no tan sols als tècnics i a les corporacions sinó també a les màquines, les quals amb un entrenament específic – machine learning – mitjançant algorismes reproduïx i apliquin els comportaments ètics assumits pels humans.

En últim terme, i anant més al camp de les ciències de la salut i, concretament de la psicologia i psicopedagogia, s'han adoptat una sèrie de principis, els de la bioètica. Aquests principis pretenen ser una guia que ajudi a prendre decisions ètiques i morals que siguin vàlides universalment. Es basen en el respecte absolut de la dignitat humana analitzant les conseqüències de l'activitat de psicòlegs i psicopedagogs per tal de prevenir la moralitat en les actuacions que es realitzin (Albert et al. 2017).

QÜESTIONARI (Veure Annex)

6.3. Temporització

La investigació es va fer seguint una temporització de cada fase, en primer lloc es va contactar amb les escoles bressol via telefònica explicant el treball que s'estava realitzant. Seguidament es va enviar el qüestionari als centres i a alguns educadors, mestres i equips directius que es tenia el seu contacte i que formaven part de la mostra. Posteriorment, es va fer un recordatori notificant que el qüestionari el podien respondre via electrònica fins el dia 12 de maig. Si es donés el cas de poca participació es va decidir que es faria un altre recordatori de forma presencial. Per últim, es van analitzar les dades obtingudes a partir dels ítems, es van elaborar els resultats i es van valorar (Figura 2).

Figura 2

CRONOGRAMA

	Abril			Maig																Juny	
Tasques	27	28	29	1	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	2	13
Trucada telefònica																					
Compartir qüestionari																					

Recordatori qüestionari																			
Respostes participants																			
Valoració respostes																			
Analitzar dades																			
Redacció resultats																			
Lliurament i inici fase següent																			
Redacció provisional																			
Lliurament i difusió dels resultats																			

Nota: Elaboració pròpia

7. ANÀLISI DE RESULTATS

7.1. Recollida de dades

La recollida de dades es va realitzar durant dues setmanes (del 29 d'abril al 12 de maig) i va ser de forma automàtica mitjançant Google Forms.

7.2. Tractament de la informació

Després de rebre les respostes dels qüestionaris amb les dades, es va procedir a fer la seva codificació. Quant als valors perduts, val a dir que:

- Calia contestar tots els ítems de forma obligatòria per tal de poder enviar el qüestionari.
- Tan sols hi havia un ítem de resposta múltiple.
- Només l'últim ítem permetia una resposta oberta, tots els altres s'havien de contestar seleccionant la resposta.

No es van detectar valors perduts i es va procedir a codificar les diferents respostes que es varen donar. Les respostes d'escala Likert es van convertir en valors numèrics. Quant

a l'ítem de resposta múltiple es van crear ítems dicotòmics per a cada possibilitat de resposta (0 = no i 1 = sí), això ens va permetre analitzar aquestes respostes.

Una vegada acabada la codificació es varen començar a analitzar les dades. Es van extreure les dades següents:

- Percentatge de cada ítem corresponent a la informació sociodemogràfica i personal dels participants.
- Percentatge, mitjana, moda i desviació típica segons les variables: recursos pel treball de les emocions.
- Percentatge, mitjana, moda i desviació típica entre les variables: creences dels enquestats.

Quan es van tenir aquestes dades es va començar a analitzar els resultats.

7.3. Anàlisi de dades

Primerament, com s'ha apuntat més amunt, analitzarem els percentatges de la informació demogràfica i personal dels participants. Pel que fa a les escoles bressol on treballaven les educadores participants en l'estudi, no es pot observar cap diferència quant a la participació ja que a cada escola van contestar un nombre de 2 o 3 persones: Llar d'Infants de l'Escola Sant Lluís de Gonçaga, 2 respostes; Escola Bressol La Rialla, 2 respostes; Llar d'Infants SEK Catalunya, 3 respostes i de l'Escola Bressol Municipal Les Caliués varem obtenir 3 respostes. (Veure Figura 3)

Figura 3

ESCOLES BRESSOL ON TREBALLA LA MOSTRA

1. Indica en quina escola bressol treballes
10 respuestas

Nota: Elaboració pròpia

El segon ítem que es refereix al sexe dels enquestats el 100% s'identificaven amb el sexe femení. Aquest fet l'hem comentat anteriorment en l'apartat corresponent a *Població i mostra*. Aquest fet es dona, segons les argumentacions de diversos autors esmentats en l'anterior apartat, bàsicament perquè tradicionalment es veu la figura de la dona com a cuidadora i en el treball amb infants d'aquestes edats es relaciona amb la dona-mestra-cuidadora.

Quant a l'edat dels participants, el 20% (n=2) tenia menys de 30 anys, el 20% (n=2) entre 30 i 35 anys, el 10% (n=1) entre 36 i 45 anys, el 30% (n=3) entre 46 i 55 anys i el 20% (n=2) més de 56 anys.

Pel que fa a l'experiència amb infants de 0 a 3 anys, la majoria de la mostra tenien entre 11 i 20 anys treballats amb infants d'aquestes edats (40%, n=4), el nombre igual entre 1 i 5 anys (40%, n=4) i la resta feia més de 20 anys (20%, n=2).

En la resposta sobre el grau de formació en el treball emocional amb infants, el 30% (n=3) van dir que en tenien molta, el 50% (n=5) van contestar que en tenien força i el 20% (n=2) es van situar al mig.

7.3.1. Anàlisi relatiu als objectius

Les seccions 3 i 4 del qüestionari sobre les *Creences* i els *Recursos pel treball de les emocions*, respectivament, ens servien per valorar els objectius específics del nostre estudi. Seguidament els exposarem de manera objectiva.

OBJECTIU ESPECÍFIC 1

Aquest primer objectiu específic descrit es va centrar en “ conèixer el tipus de recursos utilitzats per treballar les emocions a les escoles bressol de La Garriga” (O.E.1.).

Els ítems del qüestionari que es van valorar per analitzar aquest objectiu són els següents (Veure Taula 2).

Taula 2

O.E.1. Conèixer les creences que tenen les educadores i equips directius sobre els recursos utilitzats.

Instruments	Ítems
Qüestionari	11, 12, 13, 14, 15, 16

Nota: Elaboració pròpia

ANÀLISI ÍTEMS 11-16

Els estadístics descriptius es poden consultar a la taula que es presenta a continuació (Veure Taula 3).

Taula 3

Estadístics descriptius entorn als recursos.

Ítems	11	12	13	14	15	16
Mitjana	4,3	4,6	4,3	3,9	4,4	4,4
Moda	4	5	5	5	5	5
Desviació estàndard	,64	,66	,78	1,22	,66	,8

Nota: Elaboració pròpia

11. A la meva escola es té molt en compte el treball de diferenciació de les diverses emocions.
12. A la meva escola es té molt en compte el treball de la comunicació de les emocions.
13. A la meva escola es té molt en compte el treball d'expressió de les emocions.
14. A la meva escola es té molt en compte la conscienciació corporal entenent-la com la relació entre l'activació emocional i les símptomes corporals.
15. A la meva escola es té molt en compte el fet d'analitzar les emocions dels que ens envolten.
16. A la meva escola es té molt en compte el fet d'ajudar l'infant a analitzar les pròpies emocions.

Cap dels subjectes va respondre que a la seva escola no es tingués en compte el treball de la diferenciació de les diverses emocions; de fet, el 40% (n=4) van considerar que es tenia molt en compte, el 50% (n=5) que es tenia força en compte i el 10% (n=1) es va quedar al mig. Quant al fet que a la seva escola es tenia en compte el treball de la comunicació de les emocions, el 70% (n=7) van respondre que es tenia molt en compte, el 20% (n=2) que es tenia força en compte i el 10% (n=1) es va quedar al mig. A la pregunta sobre si a la seva escola es tenia en compte el treball de l'expressió de les emocions, el 50% (n=5) va respondre que es tenia molt en compte, el 30% (n=3) que es tenia força en compte i el 20% (n=2) es van quedar al mig. La mostra va respondre a la pregunta sobre si a la seva escola es tenia molt en compte la conscienciació corporal entenent-la com la relació entre

l'activació emocional i els símptomes corporals, un 50% (n=5) van estar-hi molt d'acord, un 10% (n=4) van estar-hi força d'acord, el 20% (n=2) es va quedar al mig i el 20% (n=2) creien que es tenia poc en compte. Quan a analitzar les emocions dels que envolten els infants, el 50% (n=5) van opinar que molt, el 40% (n=4) van contestar que força i el 10% (n=1) es van quedar al mig. Pel que fa a l'última pregunta d'aquesta secció, sobre si a la seva escola es té molt en compte el fet d'ajudar l'infant a analitzar les pròpies emocions, el 60% (n=6) van respondre que molt, el 20% (n=2) van contestar que força i el 20% restant (n=2) es van quedar al mig.

OBJECTIU ESPECÍFIC 2

Aquest segon objectiu específic descrit es va centrar en “conèixer la valoració que fan el personal docent de les escoles bressol de La Garriga sobre el treball de les emocions.” (O.E.2.)

Els ítems del qüestionari que es van valorar per analitzar aquest objectiu són els següents (Veure Taula 4).

Taula 4

O.E.2. Conèixer la valoració que fan el personal docent de les escoles bressol de La Garriga sobre el treball de les emocions.

Instruments	Ítems
Qüestionari	7, 8, 9, 10

Nota: Elaboració pròpia

ANÀLISI ÍTEMS 7-10

Els estadístics descriptius es poden consultar a la taula que es presenta a continuació (Veure Taula 5).

Taula 5

Estadístics descriptius entorn a la valoració del treball emocional.

Ítems	7	8	9	10
Mitjana	4,7	4,4	4,1	4,6
Moda	5	5	5	5
Desviació estàndard	,45	,8	,83	,48

Nota: Elaboració pròpia

7. Quin grau d'importància dones a l'educació emocional?

8. Quin grau d'importància creus que se li dona a la teva escola l'educació emocional?

9. Quin grau de formació creus que tens per impartir de manera satisfactòria l'educació emocional?

10. Quin grau d'importància creus que té l'educació emocional de l'infant de 0 a 3 anys per ajudar-lo en la gestió de les seves emocions al llarg de la seva vida?

Tots els subjectes van creure que l'educació emocional té una gran importància, de fet, el 70% (n=7) van respondre que molta i el 30% (n=3) creien que força. Pel que fa a la importància que se li donava a la seva escola, el 60% (n=6) creien que molta, el 20% (n=2) creien que força i el 20% restant (n=2) es van quedar al mig. Quan a la seva formació en relació a l'educació emocional, el 40% (n=4) creien que molta, el 30% (n=3) creien que força i el 30% restant (n=3) es van quedar al mig. En referència a la pregunta sobre la importància de l'educació emocional en edats primerenques i sobre com aquesta pot influir al llarg de la vida, el 60% (n=6) van respondre que molta i el 40% restant (n=4) van opinar que força.

Pel que fa a la pregunta oberta: *Vols incloure alguna informació més?* No hi va haver cap resposta.

8. DISCUSSIÓ I CONCLUSIONS

8.1. Discussió de la investigació

8.1.1. Discussió en relació a les preguntes d'investigació

Al llarg de la investigació s'ha obtingut informació que fa referència al treball de l'educació emocional a les escoles bressol de La Garriga analitzant a partir de les creences dels docents i recursos emprats.

Gràcies a aquesta investigació i, a partir de l'instrument creat, es pretenia donar una resposta a les preguntes de la recerca. La primera pregunta era: "És realment important el treball emocional a l'escola bressol?" Les dades obtingudes ens han mostrat com pels docents és molt 70% o força 30% important, aquestes respostes es reafirmen amb les obtingudes en l'ítem 10 en el que s'opinava sobre la importància de l'educació emocional en edats primerenques i com aquesta pot influir al llarg de la vida, el 60% van respondre que molta i el 40% restant van opinar que força. Tot i que a l'ítem 8 que preguntava si a la seva escola es donava importància a l'educació emocional la majoria el 60% creien que molta, el 20% força i el 20% restant es van quedar al mig. Això contrasta amb el resultat de l'ítem 9 que preguntava sobre el grau de formació per impartir l'educació emocional ja que el 40% creien que molta, el 30% força i el 30% restant es van quedar al

mig. Hem de pensar doncs que, en definitiva, segons les dades recavades, tot i que els docents creuen que l'educació emocional és important, també opinen que no tenen prou formació en aquest àmbit.

La segona pregunta de recerca es va definir com: “De quina manera treballar les emocions pot ajudar els infants de 0-3 a millorar la seva la gestió emocional en la seva vida futura?” Partint de l'ítem 10 comentat anteriorment en el que es preguntava si els docents creien que el treball de les emocions a un infant de 0 a 3 anys podia ajudar a la gestió de les seves emocions al llarg de la seva vida i que, val a dir, les opinions eren del 60% molt favorables, es van fer preguntes sobre aquest treball. A partir de l'ítem 11 fins el 16, el qüestionari anava preguntant sobre: la diferenciació de les emocions, la seva comunicació, l'expressió, la conscienciació corporal relacionant-la amb l'activació emocional, l'anàlisi de les emocions i ajudar-lo en aquesta anàlisi. Creiem que les dades no són massa concloents ja que les preguntes estan ordenades progressivament tenint en compte la comprensió per a l'infant i a l'ítem 11 sobre la diferenciació de les emocions el 40% van considerar que es tenia molt en compte, el 50% que es tenia força en compte i el 10% es va quedar al mig. Quant al fet que a la seva escola es tenia en compte el treball de la comunicació de les emocions, el 70% van respondre que es tenia molt en compte, el 20% que es tenia força en compte i el 10% es va quedar al mig. Considerem que per poder comunicar les emocions primer s'han de diferenciar (ítem 11) ja que sinó no es poden comunicar (ítem 12). El mateix argument que hem donat serveix pels ítems 13, 14, 15 i 16 ja que del 13 al 15 el 50% dels docents li han donat molta importància a l'expressió de les emocions, la conscienciació corporal i l'anàlisi però per poder arribar a això primer s'han de poder diferenciar les emocions. Pel que fa a l'ítem 16 sobre ajudar l'infant a analitzar les emocions, el 60% ha considerat que es té molt en compte, el 20% força en compte i el 20% restant s'ha quedat al mig. El primer % (60%) encara és més significatiu quant a poc congruent ja que no es poden analitzar les emocions si no s'han diferenciat primer.

És tema de discussió doncs, creure que potser hi ha hagut poca comprensió de la pregunta de l'ítem 11 o que el treball emocional que correspon a la resta d'ítems (del 12 al 16) no es fa d'una manera efectiva. Aquests resultat indiquen que queda marge per la millora ja que s'ha de seguir treballant per arribar a realitzar un bon treball emocional i que cal fer-hi més incís per part dels docents.

8.1.2. Discussió en relació als objectius

Si posem la nostra atenció als objectius definits en la investigació, podem dir que tots ells s'han assolit. A continuació es presentaran els resultats entorn els objectius tot i que aquests no es poden generalitzar ja que la mostra obtinguda (n=10) no és representativa.

PRIMER OBJECTIU ESPECÍFIC (O.E.1.)

El primer objectiu específic era: “Conèixer el tipus de recursos utilitzats per treballar les emocions a les escoles bressol de La Garriga”.

En relació a aquest, s'han pogut descriure quines són les mesures i recursos que apliquen els docents als centres on treballen. Com podem apreciar a la Taula 3, la mitjana s'atraca entre els valors “força d'acord” que correspon al número 4 i “mitjanament d'acord” que correspon al número 3. La moda d'algunes de les creences valorades és força alta ja que dels 6 ítems 5 li donen la màxima puntuació (5) i 1 la següent (4). La puntuació de mitjana més baixa la té l'ítem 14 que fa referència a la conscienciació corporal entenent aquesta com la relació entre l'activació emocional i les símptomes corporals. És probable que aquesta resposta sigui fruit del desconeixement d'aquesta pràctica de relacionar el cos amb les emocions.

SEGON OBJECTIU ESPECÍFIC (O.E.2.)

El segon objectiu específic de l'estudi era: “Conèixer la valoració que fan el personal docent de les escoles bressol de La Garriga sobre el treball de les emocions.”

Com podem observar que els subjectes tenen unes creences força positives envers l'educació emocional, com podem apreciar en la Taula 4 l'ítem 7 i l'ítem 10 tenen una mitjana molt alta, 4,7 i 4,6 respectivament i fan referència a la importància que li dona cada docent a l'educació emocional i la importància d'aquesta educació de cara al futur emocional de la persona. Amb aquest resultat es dedueix la gran importància que es dona a aquest tipus d'educació a nivell d'infant i, posteriorment, d'adult. Cal remarcar que la moda en tots els ítems ha estat del grau més alt (5) i es col·loca, per tant, en el molt important.

OBJECTIU PRINCIPAL

Quant a l'objectiu principal: “Conèixer la importància del treball de les emocions a l'escola bressol (0-3)”, es pot dir que aquest s'ha complert veure la importància que se li dona a l'educació emocional en les escoles bressol de La Garriga. Això s'ha aconseguit gràcies a l'instrument creat i la valoració dels ítems corresponents a cada objectiu.

8.2. Conclusions generals

8.2.1. Conclusions en relació a les preguntes d'investigació

Pel que fa a la primera pregunta: : “És realment important el treball emocional a l'escola bressol?” es conclou que:

- Tots els docents de les escoles bressol de La Garriga que han col·laborat en l'estudi creuen que és realment important.
- Totes les escoles, a nivell de claustre, li donen gran importància a aquest tipus d'educació.
- Tot i reconèixer la importància de l'educació emocional hi ha un % important que creu que no té prou formació.

Referent a la segona pregunta: “De quina manera treballar les emocions pot ajudar els infants de 0-3 a millorar la seva la gestió emocional en la seva vida futura?” es conclou que:

- Els docents creuen que és molt important aquest treball en aquestes edats per tal que els ajudi a la gestió emocional en el futur.

8.2.2. Conclusions en relació als objectius

CONCLUSIONS RESPECTE L'O.E.1.

O.E.1.:”Conèixer el tipus de recursos utilitzats per treballar les emocions a les escoles bressol de La Garriga”.

- Les dades no són massa concloents ja que els ítems del qüestionari estan ordenats tenint en compte la comprensió i assimilació que pot fer l'infant de les emocions i la primera pregunta hauria de tenir un resultat igual o més alt que les restants, tanmateix és el contrari ja que les preguntes següents tenen el resultat més alt que aquesta.

CONCLUSIONS RESPECTE L'O.E.2.

O.E.2.: "Conèixer la valoració que en fa el personal docent".

Les creences majoritàries que tenen els docents entorn l'educació emocional són:

- L'educació emocional és molt important.
- A les escoles bressol se li dona gran importància a l'educació emocional.
- Tot i aquesta importància, no hi ha prou docents formats adequadament per portar a terme aquest treball.
- L'educació emocional en edats primerenques (0-3) té una gran importància a l'hora de gestionar millor les emocions en edat adulta.

CONCLUSIONS RESPECTE L'OBJECTIU PRINCIPAL

O.P. "Conèixer la importància del treball de les emocions a l'escola bressol (0-3)."

Després de l'estudi realitzat es pot concloure que:

- Les escoles bressol de La Garriga donen gran importància al treball de les emocions.
- Els docents estan conscienciats de la importància d'aquest treball en aquestes etapes primerenques.
- Alguns docents són conscients que els falta formació en aquest àmbit.
- El treball que realitzen amb l'alumnat està força pautat encara que presenta un marge de millora.

8.3. Relació entre el marc teòric i els resultats obtinguts

Pel que fa al marc teòric s'ha arribat a les conclusions següents:

- L'educació emocional és bàsica per millorar els comportaments dels infants i ha de ser integrada en el dia a dia de l'aula. Aquesta afirmació la recolza l'estudi de Lamas (2013) que va realitzar a Argentina en el que argumenta la importància de l'educació emocional a l'escola i com aquesta pot contribuir a la salut mental infantil
- A les escoles bressol de La Garriga es treballa força les emocions. En general, és així actualment a la majoria d'escoles bressol de Catalunya. Aquesta conclusió la reafirmen els nombrosos estudis que trobem com ara: Mejías (2019) i Martí i

López (2013) en els quals proposen diferents maneres de treballar les emocions amb infants d'edats primerenques.

- Cal més formació per part dels docents. Aquesta conclusió segueix la mateixa línia que Sabaés i Iñesta (2022) que veuen la necessitat de més formació per part dels docents dels centres educatius, tant a l'hora de treballar-ho amb l'alumnat com a nivell personal.

8.4. Limitacions, suggeriments i propostes de millora

Les principals limitacions amb les quals s'ha trobat la investigació les més destacades han estat:

- La mostra: va ser inferior a l'esperada en un inici.
- El temps: el temps per realitzar la investigació és força curt.
- Pel que fa a l'instrument: no ha estat prou precís per poder contestar l'Objectiu Específic 1 (O.E.1.) que es referia a conèixer els recursos utilitzats per treballar les emocions.
- Potser es podia haver escollit una ciutat més gran on hi hagués més escoles bressol tant de gestió pública com privada i que la població fos més diversa per tal de poder comprovar si, amb els mateixos ítems s'aconseguien iguals resultats o no.

Quant a les propostes de millora:

- La mostra: podia haver anat en persona a les escoles bressol a demanar, d'una manera més directa, la seva col·laboració.
- El temps: poder augmentar el període d'anàlisi de dades de futurs estudis.
- L'instrument: s'haurien pogut demanar més detalls sobre els recursos donant un ventall de possibilitats i que indiquessin quina utilitzaven i com. D'aquesta manera potser s'hauria pogut aconseguir millor l'O.E.1.

8.5. Perspectiva de futur o prospectiva de la investigació

Com a perspectiva de futur s'hauria d'augmentar la mida de la mostra per tal d'aconseguir que més docents entressin en l'estudi. Es podria comparar amb altres estudis de la mateixa temàtica però en països on el treball emocional fa més temps que es du a terme. També es podria fer una diferenciació de com es du a terme aquest treball en centres públics i

privats i veure el recursos dels quals disposen, si les creences envers el treball emocional és diferent tant per part de les famílies com els equips directius i el personal docent.

Una altra possibilitat seria fer el mateix estudi en una altra població amb un nombre més elevat d'habitants amb més escoles bressol ubicades en diferents barris amb diferent tipologia d'alumnat. Es podria valorar si s'ha de treballar diferent quan la població té unes condicions econòmiques diferents i una cultura i costums diferents i veure si això facilita o no el treball emocional a l'escola.

A la vegada, seria interessant fer un estudi longitudinal on, al cap d'un temps, es valoressin de nou els aspectes analitzats amb la finalitat de veure si s'han produït o no canvis i millores, tant amb l'alumnat com en les creences dels docents.

Per concloure, hem de tenir present que estem en una societat canviat on cada vegada va tenint més reconeixement el treball de les emocions. Els docents han de contribuir i participar d'una manera molt activa en aquest treball, tant a nivell de formació com a nivell personal i reconeixement per part de tothom.

BIBLIOGRAFIA

- Albert, L.; Juan, E.; Lladó, N.; Romero, J.; Sánchez, A.; Valiente, L.; Ventura, S. i Chamarro, A. (2017). Ètica de la intervenció professional. Barcelona: UOC.
- Bisquerra, R. (2001). Orientación psicopedagógica y educación emocional en educación formal y no formal. *Los retos de la Orientación en el Sistema Educativo*. Ágora digital, nº 2. P. 4.
- Bisquerra, R. (Coord.) (2011). Educación emocional. Propuestas para educadores y familias. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Bisquerra, R. Hernández, S. (2017). Psicología positiva, educación emocional y el programa aulas felices. *Papeles del Psicólogo*, 2007. Vol. 38 (1), pp. 58-65.
- Bueno, D. (2017). Neurociència per a educadors. Barcelona: Rosa Sensat.
- Bueno, D. (2020). L'art de persistir. Barcelona: Ara Llibres.
- Colmenarejo, R. (2017). Ética aplicada a la gestión de datos masivos. *Anales de la Cátedra de Francisco Suárez* núm. 52 (2018), 113-129
- Currículum d'Educació Infantil. Generalitat de Catalunya. Recuperat de:
<http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/infantil/normativa/>
- Darder, P.; Bach, E. (2006). Aportaciones para repensar la teoría y la práctica educativas desde las emociones. *Teoría de la Educación*, nº 18, pp. 55-84.
- Decret 282/2006, de 4 de juliol, d'educació (DOGC 4670 – 6 de juliol). Generalitat de Catalunya.
- Decret 101/2010, de 3 d'agost (DOGC núm. 5686, de 5 d'agost de 2010).
- De Damas, M.; Gomáriz, M.A. (2020). La verbalización de las emociones en Educación Infantil. Evaluación de un Programa de Conciencia Emocional. *Estudios sobre educación*, vol. 38, pp. 279-302.
- Diccionari en línia Termcat. Recuperat de:
<https://www.termcat.cat>

- Durlak et al., (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. Citat a: Ministerio de educación y formación profesional (2019). *Inteligencia emocional y creatividad*. Recuperat de: <http://www.educacionyfp.gob.es/educacion/mc/neurociencia-educativa/recursos/recursos-iemocional-creatividad/programas-intervencion.html>
- Fàbregues, S.; Meneses, J.; Rodríguez-Gómez, D.; i Paré, M.H. (2016). *Técnicas de investigación social y educativa*. Barcelona: Editorial UOC.
- Gran Diccionari de la Llengua Catalana. Recuperat de: <https://diccionari.cat/EC-GDLC-e00049932>
- Goleman, D. (1995). *Inteligencia Emocional*. Barcelona: Kairós.
- Jiménez-Abascal, E.; (et al.) (2018). *Psicología de la emoción*. Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces y UNED.
- Lamas, M.C. (2013). Educación emocional, contribución de la escuela a la salud mental infantil. *Revista Iberoamericana de educación*. Vol. 62(3), p. 1-10.
- Llei 5/2004, de juliol, d'educació (DOGC 4175 – 15 de juliol). Recuperat de: https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=347986
- Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (BOE núm. 106, de 4 de maig). Madrid. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2006/BOE-A-2006-7899-consolidat.pdf>
- Llei Orgànica 1/2009, de 2 de juliol, d'educació. Generalitat de Catalunya.
- Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació. Generalitat de Catalunya. Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/1/2009/07/10/12>
- López, C.E. (2011). *Educación de las emociones en la infancia (de 0 a 6 años): Reflexiones y propuestas prácticas*. Madrid: Wolters Kluwer España.
- Mancini, L.C. (2017). *Estudios de las representaciones sobre estudiantes del sexo masculino de la carrera de Pedagogía que desarrollan su práctica profesional en guarderías*. Tese de Doctorado en Psicología pela Universidad de Ciencias Empresariales y Sociales (UCES), Buenos Aires, Argentina. Citat a: Mancini,

- L.C.; Salles, M. Cappelletti, L. (2018). Docencia Masculina en al educación infantil: Discurso de negación de la comunidad escolar. *Revista Subjetividad y Procesos Cognitivos*. Vol. 22, nº 2 "Procesos de pensamiento II" (Julio-Diciembre, 2018).
- Mejías, L. (2019). Les emocions dels infants de l'escola bressol en un espai multisensorial. Universitat de Barcelona.
- Ministerio de educación y formación profesional (2019). Inteligencia emocional y creatividad. Recuperat de: <http://www.educacionyfp.gob.es/educacion/mc/neurociencia-educativa/recursos/recursos-iemocional-creatividad/programas-intervencion.htm>
- Montes, C.; Rodríguez, D.; i Serrano, G. (2014). Estrategias de manejo de conflicto en clave emocional. *Anales de psicología*. Vol. 30, nº 1 (enero), pp. 238-246.
- Pérez, C. (2019). La privacidad en un mundo conectado. Recuperat de: <http://accionciudadanatec.blogspot.com/2019/11/carmina-perez-guerrero-a01226436-la.html>
- Pujol Maura, M.A. (2010). ¿En Educación Infantil: capacidades o competencias?. *Revista de la confederación Española de asociaciones de padres y madres de alumnos*, nº 105 (abril-junio), pp. 32-27. A: López, E. (2011). Educar las emociones en la infancia (de 0 a 6 años): Reflexiones y propuestas prácticas. Madrid: Wolters Kluwer España.
- Rachels, J. (2006). Introducción a la filosofía moral. D.F., México. *Fondo de Cultura Económica*. Recuperado de: <http://ecaths1.s3.amazonaws.com/eticafilosofica/1789171201.Introduccion%20a%20la%20Filosofia%20Moral%20-%20Rachels.pdf>
- Rodríguez-Gómez, D. (2018). El projecte d'investigació. *Apunts del Màster de Millora dels Ensenyaments d'Educació Infantil i Primària*. UOC.
- Román, N.; Alcaide, M. i Hurtado, A. (2018). Programas de intervención en inteligencia emocional para Educación Infantil. *Revista de Estilos de Aprendizaje*. Vol. 11, nº22, pp. 137-165.

Sabatés, s.; Iñesta, A. (2022). El professorat, preparat per a l'educació emocional a les aules? Anàlisi de l'estat emocional i de la formació del professorat en matèria d'educació emocional. Universitat Oberta de Catalunya.

Sañudo, L.E. (2006). La ética en la investigación educativa. *Hallazgos*, (6), 83-98.

Sevilla, A. (2015). *Estudio de la alegría: análisis y validación de un instrumento para medir la alegría estado-rasgo en niños (STCI for kids)*. [Tesi de doctorat, Universitat de Múrcia]. Recuperat de:

<https://www.tesisenred.net/bitstream/handle/10803/370852/TASM.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

ANNEX

QÜESTIONARI

Aquests últims anys tota la població ha anat prenent consciència de la importància del treball de les emocions ja des de la infantesa. El fet de saber reconèixer i gestionar les nostres emocions, segons diferents autors, ens ha de servir per tenir una vida millor. Partint d'aquesta base, i sent plenament conscients que aquest treball ha de començar en l'etapa de 0-3 anys, hem volgut fer aquest estudi que té com a objectiu principal: Conèixer la importància del treball de les emocions a l'escola bressol (etapa 0-3).

Per la qual cosa hem confeccionat aquest qüestionari amb el que pretenem conèixer com es treballen les emocions a les escoles bressol de La Garriga així com també quina valoració en fa el personal docent. Les dades que obtinguem de les vostres respostes ens han de permetre indagar en la recerca de posteriors conclusions així com donar resposta a les preguntes plantejades i l'objectiu que ens hem assignat.

Secció 1:

Consentiment informat

Aquesta secció vol informar-vos sobre un treball (d'ara en endavant en direm "Estudi") al que us convidem a participar. Aquest Estudi el duu a terme un/a estudiant en el mar de l'assignatura Treball de Final de Màster i ha sigut aprovat pel professorat responsable de l'assignatura. La nostra intenció és que rebeu la informació correcta i suficient per a que pugueu decidir si accepteu o no participar en aquest Estudi. Us demanem que llegiu aquest document i que ens formuleu els dubtes que tingueu.

Títol de l'estudi: La importància de l'educació emocional a les escoles bressol.

Objectiu de l'estudi: En aquest estudi el que volem és conèixer la importància del treball de les emocions a l'escola bressol. Per dur-lo a terme, volem analitzar com es treballa l'educació emocional a les escoles bressol de La Garriga. Per fer-ho volem analitzar les respostes d'aquest qüestionari.

Responsable de l'estudi: Marta Estruch Brichs

MANIFESTO QUE HE ESTAT INFORMAT/DA DE LES QÜESTIONS SEGÜENTS RELACIONADES AMB L'ESTUDI:

- La meua participació en aquest estudi és voluntària i, si en qualsevol moment desitjo canviar la meua decisió, puc retirar el meu consentiment en qualsevol moment.

- La participació en aquest estudi consisteix en respondre un qüestionari en el qual es pregunten dades demogràfiques per tal de poder descriure la mostra, creences sobre el treball de les emocions i recursos utilitzats. La persona Responsable del tractament de les meves dades personals és Marta Estruch Brichs.
- Les meves dades personals seran recollides i tractades amb finalitats exclusivament docents i d'investigació i sense ànim de lucre.
- Les meves dades seran anonimitzades, de manera que no es podrà conèixer la meua identitat a partir de les dades que es recullin.
- Es guardarà secret sobre la informació personal que facilito, i només es farà servir amb finalitat docent i d'investigació en el marc d'aquest Estudi, de manera que no se'm pugui identificar en els resultats de l'estudi.
- Seguint el principi de minimització, només es recolliran les dades mínimes que siguin necessàries per portar a terme l'Estudi, i una vegada hagi acabat la finalitat docent o de recerca que es derivi d'aquest estudi, es destruirà tota la informació de caràcter personal que hagi facilitat de forma definitiva.
- He estat informat/da mitjançant el present document sobre l'Estudi, sobre la seva finalitat i sobre les dades que es recolliran, i he consentit a participar en aquest Estudi.
- El tractament de les dades de caràcter personal de tots els participants s'ajustarà al que es disposa al Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. D'acord amb el que s'estableix en aquesta legislació, podeu exercir els drets d'accés, modificació, oposició i supressió de les vostres dades de caràcter personal dirigint-vos al Responsable del tractament, identificat a continuació i a través dels canals de contacte establerts.

AUTORITZACIÓ A PARTICIPAR A L'ESTUDI:

Autoritzo al Sr./Sra. Marta Estruch Brichs, responsable de l'estudi, amb DNI número 77297237X i correu electrònic personal mestruchbr@uoc.edu Estudiant de l'assignatura Treball Final de Màster (TFM) del *Grau/Màster* en Psicopedagogia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè tracti les meves dades de caràcter personal facilitades per a la realització de la recerca descrita en el marc de l'Estudi indicat. A la taula següent es resumeix de manera esquemàtica com es tractaran aquestes dades:

Informació bàsica sobre protecció de dades personals	
Responsable del tractament	Marta Estruch Brichs mestruchbr@uoc.edu 627232689
Finalitats	- Dur a terme les activitats de recerca detallades al marc de l'Estudi

	- Només si vostè ens ho autoritza, gestionar la autorització d'ús de la seva imatge i utilitzar el material fotogràfic i audiovisual que contingui la seva imatge i veu al marc de l'Estudi.
Legitimació	- Consentiment de l'interessat. - En cas que es recullin imatges, el seu consentiment per l'ús de la seva imatge/vídeo/so
Destinatari	Les seves dades seran utilitzades únicament per <i>Marta Estruch Brichs</i> i no es comunicaran a tercers sense el seu consentiment, excepte en el supòsits previstos per la llei.
Drets dels interessats	Podreu exercitar el vostre dret d'accés, rectificació, suspensió, oposició, portabilitat i limitació enviant un correu electrònic a mestruchbr@uoc.edu adjuntant una fotocòpia del DNI o document acreditatiu de la seva identitat.

- a) Sí autoritzo
- b) No, no autoritzo

Secció 2:

Descripció de la mostra

1. Indica en quina escola bressol o llar d'infants treballes:

- a) Llar d'Infants de L'Escola Sant Lluís de Gonçaga
- b) Escola Bressol La Rialla
- c) Llar d'Infants SEK Catalunya
- d) Escola Bressol Municipal Les Caliués

2. Escull la resposta que més et representi:

- a) Dona
- b) Home
- c) Cap de les anteriors

3. Indica l'edat que més s'ajusti a tu:

- a) Tinc l'edat inferior als 30 anys
- b) Tinc entre 30 i 35 anys
- c) Tinc entre 36 i 45 anys
- d) Tinc entre 46 i 55 anys
- e) Tinc més de 56 anys

4. Quants anys d'experiència tens amb infants de 0 a 3 anys?

- a) Inferior o igual a 1 any
- b) Entre 1 i 5 anys
- c) Entre 6 i 10 anys
- d) Entre 11 i 20 anys
- e) Més de 20 anys

5. Com valoraries el teu grau de formació en el treball emocional amb infants?

Puntua sent 0 gens i 5 el màxim.

Gens 1 2 3 4 5 Molt

6. Formes part de l'Equip Directiu?

a) Sí

b) No

Secció 3

Creences

Assenyala el teu grau d'acord o desacord pel que fa a les preguntes que es presenten a continuació sent 0 Poca i 5 Molta.

7. Quin grau d'importància li dones a l'educació emocional?

Poca 0 1 2 3 4 5 Molta

8. Quin grau d'importància creus que se li dona a la teva escola l'educació emocional?

Poca 0 1 2 3 4 5 Molta

9. Quin grau de formació creus que tens per impartir de manera satisfactòria l'educació emocional?

Poca 0 1 2 3 4 5 Molta

10. Quin grau d'importància creus que té l'educació emocional de l'infant de 0 a 3 anys per ajudar-lo en la gestió de les seves emocions al llarg de la seva vida?

Poca 0 1 2 3 4 5 Molta

Secció 4

Recursos en el treball de les emocions

Assenyala el teu grau d'acord o desacord respecte a les afirmacions que es presenten a continuació sent 0 gens i 5 molt d'acord.

11. A la meva escola es té molt en compte el treball de diferenciació de les diverses emocions.

Gens 0 1 2 3 4 5 Molt

12. A la meva escola es té molt en compte el treball de la comunicació de les emocions.

Gens 0 1 2 3 4 5 Molt

13. A la meva escola es té molt en compte el treball de l'expressió de les emocions.

Gens 0 1 2 3 4 5 Molt

14. A la meva escola es té molt en compte la conscienciació corporal entenent-la com la relació entre l'activació emocional i les símptomes corporals.

Gens 0 1 2 3 4 5 Molt

15.A la meva escola es té molt en compte el fet d'analitzar les emocions dels que ens envolten.

Gens 0 1 2 3 4 5 Molt

16.A la meva escola es té molt en compte el fet d'ajudar l'infant a analitzar les pròpies emocions.

Gens 0 1 2 3 4 5 Molt

Secció 5

Final i agraïments

Vols incloure alguna informació més?

Moltes gràcies per contestar aquest qüestionari.